



*En forstander i skudlinjen*



Bostedet

ELLENGÅRDEN

25 ÅR



## Bostedet ELLENGÅRDEN

Bostedet Ellengården ligger i det nordlige Aarhus og tilbyder midlertidigt ophold til familier med børn under 18 år, som ikke kan opholde sig i egen bolig og til enlige kvinder uden hjemmeboende børn.

Bostedet Ellengården er en selvejende institution tilknyttet Jysk børneforsorg/Fredehjem. Ellengården drives efter servicelovens §110 og har driftsoverenskomst med Aarhus Kommune.

Bostedet Ellengården fejrer i 2013 sit 25 års jubilæum.

### Redaktion

Annelise Søndengaard  
Grethe Jessen

### Fotos

Morten Corfitz Eriksen  
Grethe Jessen  
Jacob Thiesen


### Produktion

Dimenzions.dk



*En stor tak til Annelise Søndengaard for den store indsats i forbindelse med udarbejdelsen af dette jubilæumsskrift.*

INDHOLD	SIDE
<b>Jacob Holm</b> Når hænder rækkes	4-5
<b>Jacob Thiesen</b> Bostedet Ellengården, et relevant tilbud	6-7
<b>Erik Lund Nielsen</b> Gamle rammer og nye funktioner	8-9
<b>Ellen-Margrethe Skou</b> De stærke kvinder og en enkelt mand	10-13
<b>Leif Bønning</b> Flugt mod morgenstjerner	14-17
<b>Om beboerne på Ellengården</b>	18-19
<b>Nana</b> En beboerberetning	20-21
<b>Ina Olsen</b> En beboerberetning	22-23
<b>Joan Carstensen</b> Nye tider og gamle skikke	24-27
<b>Esben Lindequist Kullberg</b> Udfordringen er stadig at hjælpe de udsatte	28-29
<b>Saeedeh Bork</b> Større åbenhed og ændrede værdier	30-31
<b>Rikke Berg Hemicke</b> At møde mennesker hvor de er	32-34



Med dette lille skrift har vi ønsket at præsentere Bostedet Ellengården gennem 25 år.

Vi har ønsket at give fortællingen stemmer, og derfor har vi talt med mennesker, der på forskellig vis har været med i de 25 år.

Vi synes at de mennesker, der formede institutionen, skal fortælle historien, og derfor har vi talt med både bestyrelse, medarbejdere og beboere.

Fortiden er vigtig, for det er den, der skaber nutiden og hjælper os ind i fremtiden.

God fornøjelse

*Jacob Thiesen og Annelise Søndengaard*



**Jacob Holm**

Bestyrelsesformand  
2010-

Det er lidt af en ære og et privilegium at være bestyrelse for Bostedet Ellengården. Hvis man skal nævne en fællesnævner for alle bestyrelsesmedlemmer gennem tiderne, så tror jeg, at det må være et ønske om at være en del af noget, der kunne gøre en forskel for familier, børn og unge, der ikke har haft det let. Også selvom en bestyrelse jo godt véd, at det er en dygtig forstander, faglige og empatiske medarbejdere, der har hjertet det rette sted, der rækker de omsorgsfulde hænder i det daglige.

Som selvejende institution er bestyrelsen overordnet ledelse for Bostedet Ellengården. Det hedder sig lidt flot, at vi udstikker de overordnede politiske og værdimæssige pejlemærker for arbejdet, mens den daglige drift er uddelegeret til forstander, der samarbejder tæt med embedsværket og fagpersoner i Aarhus Kommune. Og Jacob Thiesen, vores nuværende forstander, gør det fantastisk, vi er ikke sat på overarbejde i bestyrelsen!

Bestyrelsen kan anskues som Bostedet Ellengårdens folkelige og folkekirkelige forankring. Vi er vidt forskellige personer og har hver vores historie og erfaring, som vi har med i bestyrelsesarbejdet. Vi repræsenterer alle et bagland. Der sidder repræsentanter fra Jysk børnefor-  
sorg/Fredehjem, Socialdemokratiet, Aarhus Kom-

## Når hænder rækkes

mune og Christianskirken. Hovedkontoret - med bl.a. en usvigelig sikker sekretær i Susanne Borup - fungerer som sekretariat for os. Generalsekretær Lars Bundgaards store forhandlingsevner, i forhold til Aarhus Kommune, har vi nydt godt af.

I bestyrelsesarbejdet trækker vi på en lang tradition i Jysk børnefor-  
sorg/Fredehjem for kvalificeret socialt arbejde ud fra en folkelig og folkekirkelig basis, hvor tro, håb og kærlighed er mere end tænkte begreber.



“ Vi skal ikke opfinde Ellengårdens grundlag eller udvikle et krav om næstekærlighed.

Vi skal ikke opfinde Ellengårdens grundlag eller udvikle et krav om næstekærlighed. Det ligger der alt sammen i forvejen på trods af skiftende hovedstrømninger og idéer inden for udmøntningen af det socialfaglige og diakonale arbejde og de forskellige metoder, der anvendes. Derfor er det vit-terlig en ære og et privilegium at være bestyrelse for en institution, der i dette skrift fejrer sin 25 år lange historie.

Vi fejrer, at familier, børn og unge faktisk i mange tilfælde kan rækkes en hånd på deres livsvej. Og vi fejrer alle de omsorgsfulde og udredende hænder, der i årenes løb er blevet rakt mennesker. Der er blevet ydet en stor indsats!

Alle de hjælpende og lindrende hænder vidner, for mig at se, om at den skjulte hånd på vidt forskellige måder er blevet holdt over eller under mennesker. Den skjulte hånd, der allerede her og nu vender noget til det bedre for en stor del af de familier, børn og unge, der bor på Ellengården. Det sker, når den får skind på og tager skikkelse i konkrete hænder, der rækkes og gør en konkret forskel i arbejdet. Også selvom vi jo godt véd, at træerne ikke vokser ind i himlen. Men derfor kan benene jo godt være solidt plantet på jorden, og hjertet og håbet i himlen, i alt arbejdet.

Der er vægtige grunde til en stadig opmærksomhed på familier, børn og unge, der har det svært i vores samfund. Derfor stadig nye indsatser for udsatte familier. Derfor en selvejende institution som Bostedet Ellengården. Fra den nuværende bestyrelse skal lyde et stort tillykke til Bostedet Ellengården.

**Nuværende bestyrelse:**

*Jørn Østergaard*

*Kristian Bork Sørensen*

*Anne Marie Jørgensen*

*Jens Fuglsang*

*Pia Lill Jensen*

*Tove Tolstrup (næstformand)*

*Jacob Holm (formand)*





**Jacob Thiesen**

Forstander  
2010-

## Bostedet Ellengården - et relevant tilbud

“...Jacob, det her er simpelthen et af de mest relevante tilbud der findes...” Nogenlunde sådan sagde den daværende konst. forstander og nuværende bestyrelsesmedlem Jørn Østergaard til mig, da jeg indledte min ansøgningsproces til stillingen som forstander på Bostedet.

Det er nu 3 år siden, jeg besøgte bostedet første gang og sad på det beskedne, men helt perfekt beliggende forstanderkontor for enden af gangen, med mulighed for at følge med i arbejdet og livet for både børn og voksne, medarbejdere og gæster. Jeg husker, at jeg gik fra det lille kontor og tænkte, “...okay... her er lidt at tage fat på, men det er da et drømmejob Jacob...”

Jeg fik, hvad jeg drømte om. Ellengården er i sandhed et af de mest relevante tilbud, der findes. Vi huser, i forskellige rammer, et sted mellem 60 og 70 mennesker, børn og voksne - hos os hedder de familier - for det, er det de er. Familier. Nogle har brug for noget så basalt som tag over hovedet, andre beder om hjælp til at komme på fode igen i en tilværelse, der er væltet og andre igen har måttet erkende, at der er noget arbejde, der skal gøres, og at det skal gøres i samarbejde med både Ellengården og socialforvaltningen. Uanset udgangspunkt for vort samarbejde med familierne, er der mulighed for, at opholdet hos os giver


mening, både set i et samfundsperspektiv, i et næstekærligt perspektiv og i et familieperspektiv.

På Ellengården ”bor” man - man er en familie, men her ophører også ”massebetegnelserne”. Fra varmbloodede bestyrelsesmøder over ligeså varme personalemøder og faglige teammøder til visitationsmøder med kommunale myndigheder, insisterer vi på, at hver familie er unik.

Omsorgen for familierne, respekten for forældrenes position og børnenes rettigheder er dele af vores værdigrundlag. Medarbejdernes erfaringer, deres uddannelse og stræben efter at gøre det endnu bedre i dag end i går, går igen i alt samarbejde med vore familier og bygger videre på dette fælles værdigrundlag.

Vi lytter, vi udfordrer, vi opstiller mål sammen med familierne, og vi insisterer på, at både vi medarbejdere og ”vore” familier er i udvikling. Som de to interviewede med beboere, her i skriftet beskriver, er spændet i vores opfattelse af udvikling bredt. Det kan være ”at få fri” i en periode, det kan også være at søge at ruske lidt op i en familie. For det er nu engang sådan, at især børnene ikke kan vente ret meget længere på, at vi voksne finder ud af livet. Så vi tillader os også, at have ambitioner på familiernes vegne, fordi den viden, vi som fagpersoner har til-

---



*Ellengården må ikke blive en tidslomme, gerne et helle for en stund - men aldrig en bremse.*

---

egnet os, har givet os erfaringer, der skal bringes i spil. Ellers er der vel ingen grund til, at vi er her?

Samlet set bliver dette en del af vores fælles faglige tilgang, som yderligere styrkes ved, at vi holder os selv fast på, at hver familie skal mødes af fordomsfrie, åbne, omsorgsfulde og lyttende medarbejdere. Vi vil gerne tro, at dette er med til at give os vores særlige identitet - at det ikke bare er værdier på et papir men praksis på Ellengården. Ellengården må ikke blive en tidslomme, gerne et helle for en stund men aldrig en bremse. Vores verden herinde på gangene på Bethesdavej og ude i udslyningsboligerne, vores pædagogik og vor ageren i det daglige bør være i overensstemmelse med den "rigtige verden". Hvis ikke den er det, så risikerer vi at familierne aflæres kompetencer og forringer deres mulighed for at blive inkluderet i det (lokal)samfund, som de flytter tilbage til.

Der bliver taget fat på Ellengården. Medarbejderne tager fat, og vores familier tager fat. Jeg er stolt over at stå i spidsen for et tilbud af så engagerede medarbejdere, der på trods af til tider ret.. hmm.. grundige meningsudvekslinger, knokler løs - loyalt og vedholdende. Der er faglige og menneskelige kompetencer i medarbejdergruppen, som man skal lede længe efter, og alligevel stilles der dagligt krav om mere uddannelse, mere udvikling, bedre arbejdsbetingelser osv. Jeg tror, vi nyder at udfordre hinanden. Jeg nyder disse udfordringer, fordi de vidner om engagement og ejerskab for vores tilbud og vores arbejdsplads. De gnister, et sådan samarbejde kaster af sig, kan kun håndteres, hvis vi til stadsighed - medarbejder, ledelse og bestyrelse imellem, opretholder en dialog og et skarpt fokus på

opgaven, på hvad vi er sat i verden for. Den proces stopper vel aldrig - men kan man tale om at være i mål eller tæt derpå, er det måske det vi er på Ellengården...?

Jeg kan konstatere, at vores driftspartner i Aarhus Kommune, og de øvrige kommuner vi samarbejder med, efterspørger vores kerneydelser, men også i stigende grad efterspørger vores kompetencer til særligt tilrettelagte opgaver. Dette ville ikke være en virkelighed, hvis ikke vi formåede at fremstå som seriøse samarbejdspartnere. Vores belægning de sidste mange år, og særligt de sidste 3-5 år, har været så tæt på 100% som muligt og i perioder over 100% med næsten daglig efterspørgsel på pladser. Forhåbentlig vil vi også i fremtiden kunne bevare en tæt relation til især Aarhus Kommune, så vi kan sikre den altafgørende dialog om de familier, der har brug for hjælp. En lille enhed som vores har sine åbenlyse styrker, men med en forening som Jysk børneforsorg i ryggen og en stærk organisation som Aarhus Kommune ved vores side, vil vi kunne fortsætte med at udvikle de bedste løsninger til de familier, der har brug for et tilbud som vores.

Mange ansigter har og har haft en stor aktie i vores jubilæum. Bestyrelsesmedlemmer, ledere, foreningsfolk, politikere og frivillige. Alle skal de have et stort tillykke og en stor respekt for deres bidrag til det tilbud, vi kender i dag. Her på disse sider vil jeg dog tillade mig at ønske alle medarbejdere - tidligere som nuværende - et stort og særligt tillykke med Bostedet Ellengårdens 25 års jubilæum.

Ellengården er i sandhed et relevant tilbud.





## Erik Lund Nielsen

Bestyrelsesformand  
1988-2007

## Gamle rammer og nye funktioner

*Det var en iskold og stormfuld dag, da den lokale sognepræst i Elev sammen med de bedste af hendes håndgangne mænd, begav sig afsted i en uisolerede folkevognsbus med kurs mod Als.*

Sagen var, at foreningen i 1984 stod med en tom ejendom på Høvej i Elev, efter at Elev Børnehjem var flyttet til Birkebakken i Brabrand. Ejendommen var oven i købet arvesølv for foreningen, fordi det var en af de første større ejendomme "Kvindehjælpen" erhvervede sig i begyndelsen af det 20. århundrede. Her havde en af fru Ellens døtre gået som gartner, og her havde foreningen båret vægten af forsorgen for kvinder og børn under anden verdenskrig. Desuden var og er det en ejendom med et jordtilliggende - pga. afstanden til den jyske metropol, og så kan man næsten se den fra hovedsædet på Ellengården.

Sådan en ejendom kaster man ikke uden videre for bolighajerne. Altså hvad skulle vi bruge ejendommen til? Det tænkte man over - nu gjaldt det ikke længere kvinder og børn, nu havde man fornemmelsen af, at det skulle dreje sig om at tage vare på udsatte familier, og der var et sted i Danmark hvor man gjorde det, og det var Kirkens Korshærs Familiebehandlingscenter på Illerslot på Als.

Altså udvalgte man en gruppe til at tage ned og se, hvordan der så ud.

Det var afdelingschef Erik Lund Nielsen - Elsted, lærer Agnes Madsen - Elev, sognepræst Annelise Søndengaard med 8-årig søn samt den allestedsnærværende Lars Bundgaard. Det sidste viste sig at være godt, for lige inden vi frøs ihjel på hjemvejen, kørte vi ind på hans fædrene gård og indtog varme drikke.


Vi lånte Elev Børnehjems røde bus, som ikke var blevet hulmursisoleret. Og så kørte vi derudaf. Det blev begyndelsen til Ellengårdens Familiepension, senere Bostedet Ellengården, og her blev Erik Lund Nielsen bestyrelsesformand.

Hvordan det gik med arvesølvet i Elev er en anden sag. For i mellemtiden, mens vi tænkte ude i Elev, stod der et større slag om institutionen Riisvangen, der dengang havde hele bygningen, den nuværende Ellengården. Derom fortællendes andetsteds.

### *Hvorfor gik du ind i denne bestyrelse?*

Da jeg stoppede med at arbejde, fandt jeg ud af, at jeg havde råd til at arbejde med noget, jeg havde lyst til, ulønnet. Derfor påtog jeg mig meget bestyrelsesarbejde, og i de år ekspanderede foreningen meget. Det var en meget spændende udvikling, vi var i, den ville jeg gerne være med til. Familien eller foreningen Jysk børneforsorg/Fredehjem gik fra 8 institutioner til 25 i de år.

---



*Og som i alle livets forhold, var det værste, det jeg ikke fik gjort...*

---

***Hvad var det, du oplevede som det bedste?***

Vi fik skabt et frirum for kvæstede familier, så de efter en tid kunne komme tilbage i samfundet. Vi udviklede os, og noget af det bedste var, da vi fandt ud af at vores forestilling om, at familierne selv skulle passe deres børn, var alt for firkantet. Vi ansatte så en ung og nyuddannet medarbejder, Simon, som børnemedarbejder. Det blev et løft. Vi havde ellers holdt på, at vi kun ville have medarbejdere med erfaring, men her fik vi en vaks ung medarbejder. Det betød, at forældrene fik det bedre, ikke bare fordi de fik lidt børnefri, men også fordi de så, at det gavtede deres børn med en voksenkontakt, der gav omsorg. På et senere tidspunkt kom Ungdommens Røde Kors ind over. Det var et vældigt løft til børnearbejdet.

Jeg holdt også meget af morgensamlingerne. Vi mødtes ovenpå, alle der var på arbejde og de beboere der ville samt folk udefra. Vi stod for det på skift. Lars Bundgaard fortalte f.eks. om sine cykelture, og alle deltagere deltog aktivt med forskellige indlæg. Jeg husker især, da Saeedeh fortalte om sin barndom i Iran. Hun fortalte engang, at hendes mor gik ud i skoven for at bede. Der var et stykke reb i et træ. Det var moderens forbindelse til Gud. Myndighederne fjernede rebet, men Saeedehs mor blev ved med at bede på det sted. For mig var det stærkt at høre hende fortælle om hendes Gud i en anden verdensdel.

***Hvad var det værste, du oplevede?***

Personsager kunne være slemme. Det kunne gøre meget ondt, selvom man vidste, det måtte være sådan. Og som i alle livets forhold var det værste det, jeg ikke fik gjort.

***Hvad med medarbejderne?***

Jeg har fortalt om børnemedarbejderen, og vi fik også en kulturmedarbejder, da det viste sig, at vi ikke bare kunne slå vores kulturformidling sammen med Christians sogns, sådan som vi havde tænkt os det. Vi fik jo mange nydanskere. Medarbejderne var gode, dygtige og loyale. Der var nok en kirkefløjs skillelinje imellem medarbejderne, der kunne give vanskeligheder.

***Hvad med din bestyrelse?***

Vi havde meget glæde af de politisk udpegede medlemmer af bestyrelsen. Først Ellen-Margrethe Skou og siden Tove Tolstrup, der i dag er meget involveret i Korshæren. Tove kunne virkelig bruge sine gode kontakter til fordel for os. Hun og Lene Ricard, der var konservativ, drillede hinanden med hvilket parti, der var mest socialt indstillet. Desuden havde vi glæde af folk fra sognet: Jørgen Lønning og senere sognepræst Kristian Bork Sørensen.

***Fremtiden?***

Ja, desværre bliver institutionen nok ikke overflødig. Jeg vil ønske, at man vil fortsætte med at besinde sig på udviklingen, sådan som vi gjorde, da vi skaffede plads til kvinder uden ledsagende børn. Det var en overset gruppe af kvinder, og da de kom ind i huset, viste det sig at være et konstant behov. De har medvirket til, at stedet har holdt en meget høj belægningsprocent gennem alle årene. Det var en god udvikling. At man må besinde sig på tiden og fange menneskers behov og komme med de rigtige tilbud, som gør i livet en forskel.



**Ellen-Margrethe Skou**

Bestyrelsesmedlem

## De stærke kvinder - og en enkelt mand...

*Fra Riisvangen Mødre- og spædbørnehjem til Ellengårdens Familiepension - en fortælling om hvordan man får humlebien til at flyve.*

Ellen-Margrethe Skou sad i Riisvangens bestyrelse, udpeget af socialdemokraterne i Århus amtsråd, hvor hun også sad fra 1978-1994. Hun lovede, i sagen om Riisvangen, at gå op imod sine egne og tilmed slog hun sig sammen med både SF og de konservative kvinder i amtsrådet.

Sagen var, at der her i midten af 1980'erne var fem svært handicappede børn, som igennem flere år havde været anbragt på hospital. Der kom i januar 1984 en leder i Århus Stiftstidende, hvor man skrev om sagen, og om at Ellen-Margrethe Skou til en julefrokost i amtsrådet havde sagt, at Riisvangen havde både pladsen og kompetencen til at rumme disse børn. Forslaget var - skrev Stiftstidende - strandet på, at en socialpædagogisk ledet institution ikke kunne ansætte en sygeplejerske.

Så begyndte krigen - børnene måtte vente, indtil den nye institution blev bygget. Riisvangen var forældet, og der var for meget postyr med alle de kvinder og børn der. Lene Gammelgaard og Lene Ricard, konservative medlemmer af amtsrådet, skrev til støtte for Ellen-Margrethe Skou. To uger efter gik det konservative amtsrådsmedlem Aase

Anderson til angreb. Hun hævdede, at det hele skyldtes, at man ville have Riisvangen lukket. Så meldte Ellen-Margrethe Skou ud, godt støttet af Leif Bønning, der var formand for Riisvangens bestyrelse. Læserbrevene bølgede frem og tilbage - men de fem børn blev anbragt på Sølund og Solbakken, og amtets byggeri af institutionen på Fenrisvej blev gearret op.

Ellen-Margrethe og de stærke kvinder tabte slaget i januar 1985 - men i september 1986 begyndte krigen igen, Riisvangen skulle lukkes, surprise! Aase Anderson og Lene Gammelgaard ville, sammen med Niels Eskildsen fra SF, beholde institutionen. Ellen-Margrethe Skou var klar over, at bestyrelsen for længst havde indsendt planer til en total omstrukturering af Riisvangen, sådan som amtet havde forlangt, men at man ikke var blevet kontaktet efterfølgende. Hun fik igen støtte fra de konservative kvinder og Eskildsen. Det var en krise, der ramte lige midt igennem socialdemokratiet.

Det var god gammel socialpolitik at holde de private aktører ude fra det sociale marked. Det var der særdeles gode gamle grunde til at gøre. Det var en gammel mærkesag, der her stødte sammen med moderne pragmatik, der satte sagen frem for dogmerne. Det var sagen, der talte og ikke stive gamle dogmer fra Pios tid.



*Der er brug for tilbud - ikke anbringelser, men tilbud.*

De dogmatiske socialdemokrater overså, at når man satte politisk udvalgte personer ind i bestyrelserne for de private institutioner, kunne det ikke undgås at de folk blev engagerede i de bestyrelser, de blev sat i, hvis ellers der var noget ved det arbejde, der blev udført her. Derfor kom man til at sidde mellem to stole.

Derfor gik det igennem, at der skulle være en familiepension på den nye Ellengården, som nu rejste sig på grundlaget af den gamle institution Riisvangen - det skulle være en §105 institution altså et opholdssted, og der skulle være overenskomst med amtet. Den konstruktion gik igennem i en tid, hvor den slags var aldeles politisk ukorrekt. Ellen-Margrethe Skou vandt det andet slag. Der var derefter et forbilledligt samarbejde mellem institution og amt.

### ***Hvorfor valgte du lige netop Riisvangens bestyrelse?***

Det er rigtigt, at det var et bevidst valg fra min side. Da jeg kom i amtsrådet, tænkte jeg, at det var vigtigt for mig, at min indsats ikke blev fordelt på for mange forskellige områder, sådan lidt teknisk forvaltning og sådan lidt sygehus. Jeg ville samle min indsats. Derfor kom jeg i sygehusudvalget, socialudvalget og det sociale ankenævn, og det viste sig at være klogt at samle kræfter, for det førte til, at jeg kom i den videnskabetiske kommission med Poul Riis, og jeg blev landsformand for bloddonorerne.

Det sociale ankenævn gav mig en indsigt på det sociale område, som jeg fint ville kunne bruge netop i Riisvangens bestyrelse, som jeg blev udpeget til. Jeg fik et stærkt afsæt til de etiske



...Fortsat

debatter, som jeg gennem årene kom til at deltage i, og som jeg stadig er optaget af. Nu er det organdonation, der optager mig. Jeg tror ikke, der bliver hold på det, før der kommer en forening, der kan samle op på meninger, ligesom med bloddonorforeningen. Det skriver jeg fortsat om. Jeg var glad for, at det blev Tove Tolstrup, der fik min plads i bestyrelsen. Hun er god til det arbejde og dygtig og klog.

#### ***Hvad var det bedste for dig i dit bestyrelsesarbejde på Riisvangen?***

Det var oplevelsen af så stor en gruppe mennesker, der gik til arbejdet fordomsfrit. Her fandt jeg en holdning til arbejdet og til mennesker, der var helt åben. Tænk på at der kom rigtig mange nydanskere ind på institutionen i de år, de blev mødt med åbenhed og forståelse. Der var mange svære opgaver. Men der var stor enighed i bestyrelsen og også med leder og medarbejdere.

Der var mange, jeg kom til at sætte pris på. Anni i køkkenet, som måtte med gennem omstruktureringen, husker jeg som en rigtig god medarbejder. Vi havde det hyggeligt i den bestyrelse. Jeg kom til at sætte pris på de mennesker. Bønning og Jens Nørgaard. Nørgaard kunne virkelig høre og lytte til andre mennesker. Sammen med Sonja Mikkelsen begyndte jeg med at oprette krisecentrene, og der kunne jeg bruge min erfaring fra Riisvangen. 1980'erne var virkelig en krisetid, der kaldte på nye sociale tiltag.

#### ***Det værste du oplevede?***

Det var virkelig sagen i amtsrådet, fordi den stred mod al fornuft. Da jeg fik at vide, at jeg skulle tale

med dig i dag, fandt jeg lige akkurat den sag frem af mit arkiv, så det er ret forunderligt, at du også tager dit oplæg i den. Det var så svær en sag for mig på flere måder. Jeg var bange for, at striden skulle komme til at skade sagen, at jeg så at sige skulle komme til at stå i vejen, at de andre skulle bruge mig mod sagen, og det var svært for mig at gå op mod mine egne i amtsrådet. Det var rigtig svært for mig, men der var nogle børn i klemme, og det kunne jeg ikke bare stå og se på. Jeg kunne ikke af politiske grunde gå op mod min egen samvittighed - der var fem små svage børn og deres familier i klemme.

#### ***Hvordan med medarbejderne?***

Her igen var man fordomsfri og ansatte uden blik for folks præferencer. Man så ikke på det religiøse. Det var arbejdet, det handlede om. Jens Nørgaard var et fordomsfrit menneske, der stillede store krav til kvalifikationer. Derfor kom der heller ingen grimme fyringer. Det gik fint.

#### ***Hvad tænker du om fremtiden for udsatte familier?***

Problemerne er blevet så store. Jeg er bekymret for dem, der vokser op i dag. Jeg ved godt, det lyder som en gammel kone, der siger det. Selv børn har idag alkoholproblemer. Vi skal skabe tilbud, så de kan se alternative livsmåder, se andre livsmønstre. Der er brug for tilbud - ikke anbringelser, men tilbud.

Familierne skal vises, hvad der er vigtigt. Det vil der til stadighed være brug for. Velfærden afskaffer ikke behovet for sociale tilbud.





**Leif Bønning**

Forstander  
1988-1995

## Flugt mod morgenstjerner

Det var opstartsperioden, de første fem indkøringsår, hvor meget skulle prøves. ”Store ord bliver mindre/og planer hentes ned/fra flugt mod morgenstjerner til døsigt aftenfred” (DDs 717v.2). Der var mange store planer og tiltag. Der var mange idéer og derfor også en tid, hvor ”killing your darlings” blev lidt af en nødvendighed. Nogle af idéerne strandede på økonomisk begrænsning, andre på at virkeligheden i arbejdet med de mennesker, der kom til institutionen, viste sig at være så meget anderledes end vi havde troet, og beboergruppens sammensætning så anderledes.

Kantinen, der havde været knyttet store forhåbninger til, måtte lukkes. Familierne brugte den ikke sådan, som man havde troet, og folk i kvarteret tog ikke imod dette gode tilbud om billig og god mad. Som jobtræning gik det heller ikke.

Højskoleaftnerne, der skulle give en åben dør ud til folk i området, viste sig ikke at gå og gik således i sig selv. Et af problemerne her var, at beboerne selv stod for deres børnepasning og derfor ikke kunne gå til noget, selv ikke i huset. Motivationen manglede vel også. Mange havde mødt så rigeligt med mennesker.

Man anskaffede en dobbeltlejlighed på Eskimovej og en lejlighed i Kalmargade. Dels var presset på institutionen stor, og dels troede man, at det ville

være godt med udslusning. Men virkeligheden viste at de familier, man fik kontakt med, havde flyttet så rigeligt, og at de lukkede på Ellengårdens kollektive boform.

Det er i denne livlige indkørfase, Leif Bønning er forstander. Om Bønning er det blevet sagt, at han var rette mand på rette tid. ”I Bønnings tid” er blevet en talemåde på institutionen. Det, der huskes er, som hos en anden stor dansker, den rettidige omhu - aldrig at smide noget væk - altid at genbruge. Hvis man skulle lave et eller andet, blev medarbejderne sendt på jagt i huset ”Hvad har vi?” Det var på en sådan jagt, at en medarbejder engang fandt Ellen Schepelerns portræt i en dybfryser. Så kom denne forenings første forkvinde op i forgangen, og her har hun haft betydning med sin strenge mildhed - hør engang hvad en beboer skriver: ”Da vi kom hjem fra vores juleturné og var i færd med at læsse bagage ind i mellemgangen ved hovedindgangen, kastede Kristian et taknemmeligt blik på et ganske bestemt portræt og sagde med et lettelsens suk: Hvor er det dejligt at se Ellen igen”.

*Hvordan begyndte det? Hvorfor blev du forstander på Ellengårdens Familiepension, som det hed dengang?*

Jeg var formand for Riisvangens bestyrelse og med i udvalget, der arbejdede med den nye insti-



*Vi var et fristed for behandling.*

tution. Det var nok derfor, man fandt på at spørge mig. Jeg havde været lærer på Diakonhøjskolen i 10 år og var ved at være moden til noget nyt.

#### ***Er du en "first mover" som det hedder?***

Ja, jeg kan godt lide at gå igang med nye projekter. Jeg har været med i mange projekter gennem årene. Mit sidste nye er Korshærens vandringer, som har vist sig at give rigtig meget til dem, der deltager. Alle kan være med. Det er ikke pilgrimsvandringer men netop en social begivenhed, hvor vi støtter hinanden både fysisk og åndeligt.

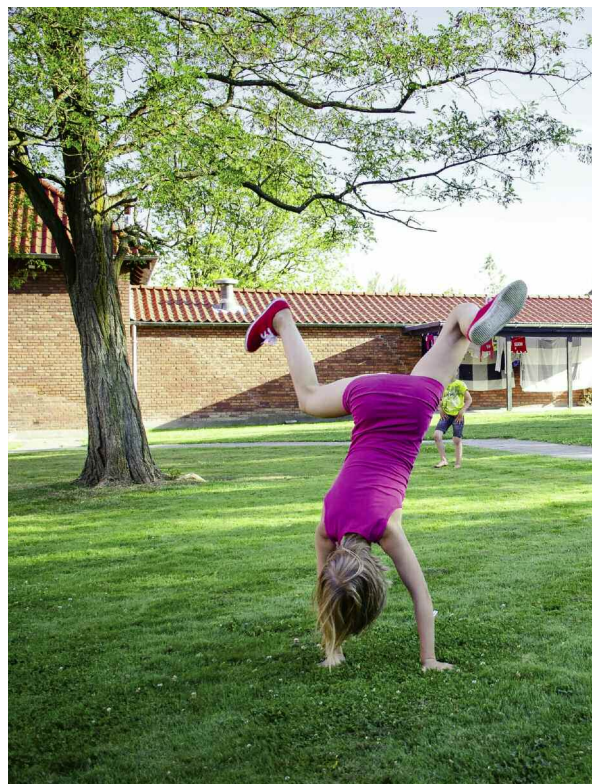
#### ***Hvad var det bedste og største i din tid?***

Det var børnene. Kontakten med dem var min største glæde. Jeg var selvfølgelig også glad for medarbejdergruppen, vi havde ikke konflikter af betydning - Anette var en dygtig tillidsmand, og samarbejdet gik fint. Men børnene, de kom på mit kontor. Jeg havde legetøj, der var sådan en lille mus, som vi holdt særligt meget af. Vi fik også høns, kaniner og geder. Børn og dyr er godt. Vi holdt dejlige familiearrangementer i haven. De børn, der kom her, var næsten alle svært belastede, de fik et frirum her. Vi satte faste og gode rammer for dem, så de kunne slappe af og være børn. Jeg savnede meget den børnekontakt, da jeg holdt. Nu skal vi huske på, at vi var en §105 institution. Det betød, at vi var et opholdssted og ikke et behandlingssted. Vi var et fristed for behandling. De folk, der havde brug for behandling, gik til den ude i byen. Her hos os skulle de bare bo i ro og fred og på godt og ondt. På samme måde var vi et fristed for børnene.

#### ***Hvad var det værste, du oplevede?***

Når de skulle herfra. Deres angst for at vende tilbage, 3 måneder var ikke lang tid. Det var en af

flere grunde til, at vi fandt på det med lejlighederne på Eskimovej og Kalmargade. Vi kunne så have dem hos os i længere tid. De var virkelig angste for at løbe ud i de samme nederlag igen. Dertil kom at Aarhus Kommune, som den store kommune den er, var meget træg. Derfor flyttede mange ud til de små kommuner, men her blev de alt for synlige. Det var heller ikke godt for børnene. Vi fik på et tidspunkt samarbejde med krisecentrene. Det betød, at vi ikke længere kunne være et åbent hus. Nu skulle der låses og lukkes.



*Fortsættes...*



...Fortsat

### ***Hvad var det sjoveste, du husker?***

Vi var taget til København på en medarbejderudflugt og havde sat vikar på. Vi kørte sammen i en bus. Da vi sidst på aftenen kom hjem, stod alle døre og vinduer vidt åbne, og der var fest i gaden - far og mor var ude.

### ***Hvad var den værste oplevelse?***

Da vi skulle tvangsudsætte en mor med to børn. De havde boet her alt for længe, og vi kunne ikke få hende til at flytte. Hun var psykisk udsat. Vi måtte pakke lejligheden og sætte dem ud. Det var frygteligt.

### ***Hvordan ser du fremtiden for sådan en institution?***

Jeg håber, den kan bevares som et fristed uden det behandlingstyranni og ekspertvælde, som er blevet tidens plage i denne generation. Jeg håber, den kan være et sted, hvor mennesker får lov at slikke deres sår i fred og ro. Især har børnene brug for den fred. Det, vi kan give mennesker ved at lade dem leve her, er at lære dem at leve med smerten. Smerten kan ikke fjernes med terapi. Ikke i virkelighedens verden. Departementschef Engberg sagde til mig, da jeg var et helt ungt menneske, "Vi skal altid huske, at institutionerne er der for menneskers skyld".

### ***Du har sagt, at det gik godt med medarbejdergruppen, at I fik talt sammen og løst problemer i fælleskab og åbenhed. Hvordan var det ellers med medarbejderne?***

Vi holdt et ugentligt medarbejdermøde. Her begyndte jeg med at læse et digt højt. Det er vigtigt at standse op og lytte og forundres, det er godt at tage afsæt i noget uden for en selv. Det var også det, der var tanken med det undervis-

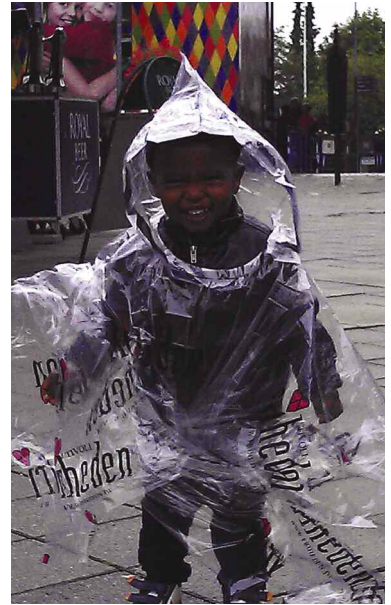
ningstilbud, vi oprindeligt gav til beboerne, og med det samarbejde vi havde med Christianskirken og sognepræst Erik Ågård. Vi havde børneklubben, vi kom i, og de lagde simpelthen nogle af deres sognemøder her i huset. Juleaften sendte vi en medarbejder i kirke, så måtte beboerne gå med eller lade være. Vi havde et godt samspil med sognet.

Selvfølge havde jeg ikke regnet med, at det ville blive så tungt. Det skyldtes at beboergruppen blev en noget anden, end vi havde regnet med. Der var mange flere nydanskere, end jeg havde forudset. De havde en anden kultur, tradition og religion, end vi havde kunnet tænke os til. Det var også derfor kantinen kom til kort. Der var simpelthen en anden madkultur på spil.

Medarbejdergruppen, som du spurgte til, var bredt sammensat. Der var meget forskellige kompetencer. En havde været alkoholbehandler, en kom fra et børnehjem, en var diakon. Vi var enige om, at man ikke kan flytte verden med behandling og terapi. Vi havde ingen socialrådgiver ansat. Hver familie havde sin kontaktperson, og så brugte vi hinandens ressourcer. På ugemøderne tog vi hver familie op, og vendte problematikken kollegialt. Også beboermøder, som vi havde ugentligt, indledte jeg med et digt. Det blev livsfortællingerne, der blev grundstammen i beboermøderne.

### ***Så gik du efter 5 år?***

Ja, alt var på plads, gode medarbejdere, god struktur, god økonomi og frem for alt god og forbilledlig kontakt til Århus Amtskommune. Hos socialudvalgsformand Louis Rolander og kontorchef Kaj Westergård mødte vi stor velvilje.



## Beboerne på Bostedet Ellengården

Beboerne har været ligeså forskellige, som danskere nu engang er.

Men det siger sig selv, at der har været en overvægt af kvinder med børn, og så er der sket to skred i vores beboersituation, som har givet sig af nødvendigheden.

Det ene skete, da vi stod overfor at skulle nedlægge kantinen i 1993. I parentes bemærket var det en skam, tænk på hvor Riisvangkvarteret er blevet gammelt - der ville have været basis for et køkken med mad ud af huset, og det kunne fungere som jobtræning. Men det er nok her, grænsen går, for hvad foreningen magter, altså grænsen går ved catering. Det er godt for en forening at kende sine grænser.

Nå, men der stod vi altså med nogle dejlige lyse, smukke og solide lokaler og på Familiepensionen, som det hed dengang, havde vi det problem, at vi ikke kunne modtage kvinder uden børn, altså måtte vi igen besinde os på en anden problematik. Hvad er en familie, skal man absolut medbringe børn, mand og hundeskål for at være en familie?


Kan man ikke være en familie, selvom man for tiden er den, der ikke kan være sammen med de andre?

Man kan fint være en familie med flere mødre og fædre, eller kun fædre, eller kun mødre, og helsøskende, og søskende i alle brøker.

Men kan man ikke være en familie, selvom man har børn et andet sted, selvom man har måttet flygte ud af et parforhold? Og selvom man er alene?

Nå, men den slags overvejelser gør vi i foreningen ofte først bagefter, vi er nemlig pragmatikere, det har vi lært af Marie Johanne Jensen og Ellen Scheppele, som fandt på det hele.

Se foreningens skabelsesmyte: Den 6. februar 1906 gik en yngre præstekone (Ellen) og en gammel diakonisse (Marie Johannes) ned på knejperne på Århus havn. Søster Marie Johanne havde f.eks. ikke familie, men hold da helt op hvor havde hun megen familie. Hun boede f.eks. i flere år sammen med fire tidligere prostituerede i en



toværelses lejlighed. Vi stod kort og godt med nogle kvinder, der trængte til at blive fredet, og så stod vi med nogle lyse lokaler.

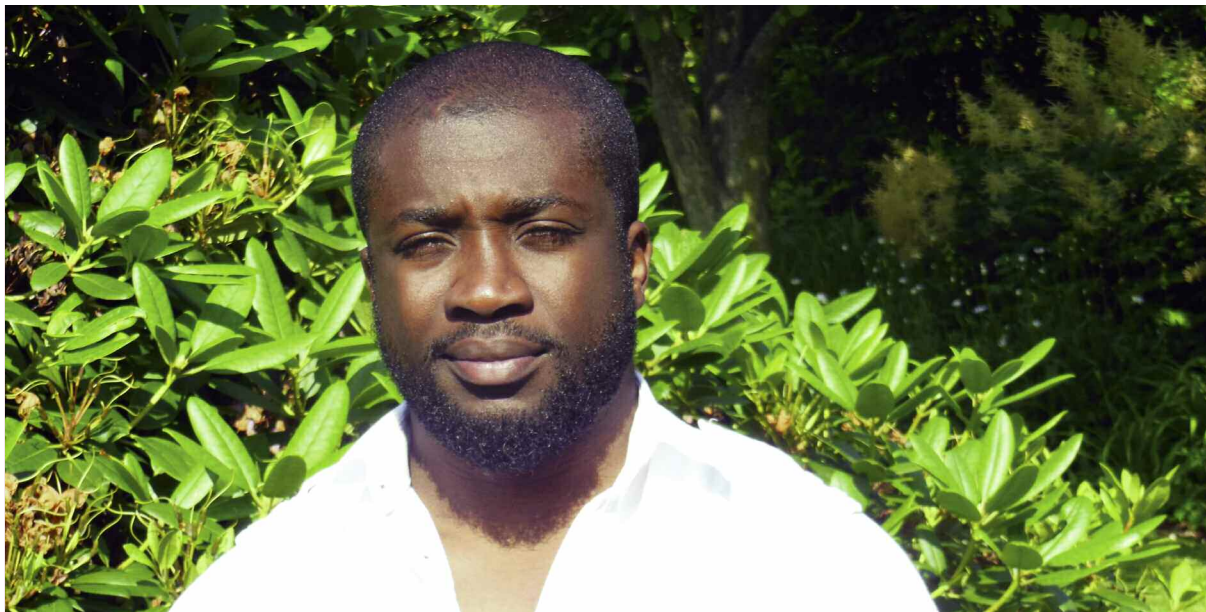
Og så var det på plads, det blev til tre værelser med fælles køkken, og det viste sig så at sådan nogle kvinder, som vi kalder kvinder uden ledsagende børn, var der brug for plads til.

Et andet skred i beboergruppen viste sig ret snart. Der kom mange nydanskere ind på bostedet, hvilket helt klart var og er en af de gode udfordringer for medarbejderne og foreningen. Derfor fik man f.eks. projektet "Nydanskere hjælper nydanskere".

Jacob har henvendt sig til to tidligere beboere, om de ville medvirke til dette jubilæumsskrift. Om de er typiske, kan vi ikke sige, men de er hver for sig udtryk for de to ovenfor omtalte omdrejninger.

## Nana

En beboerberetning



*I virkeligheden bruges Nana som en titel. Det betyder kongelig. Men mange mennesker i Ghana bruger det som et almindeligt navn. Nana fik navnet efter sin bedstefar, som var høvding eller hersker i sin by.*

Nana er 31 år og ved at være færdig med sin uddannelse som bygningskonstruktør. Nana kom som helt ung mand til København, hvor hans onkel var buschauffør. Nana kom til Grenaa, han fik en dansk kæreste, og de flyttede til Aarhus, da de fik en lille pige i 2006.

Det holdt 2 år, så stod Nana på gaden, han havde hverken kone eller barn og ikke anden familie til at støtte sig. Det som blev ved at stå i hovedet på ham, var datteren. Hende ville han ikke for noget give slip på. Aarhus Kommune henviste ham til

forsorgshjemmet, men her kunne han ikke have sin datter.

*Hvad gjorde du så?*

Jeg gik på nettet og fandt frem til Bostedet her.

*Hvor længe var du så her?*

Jeg var her i 8 måneder.

*Fik du den hjælp, du havde brug for?*

Det var svært, syntes jeg, men en af pædagogerne, Helen, hjalp mig og støttede mig på en god måde. Derimod kunne jeg tit blive rigtig sur på de andre medarbejdere. Jeg følte, de blandede sig for meget i, hvordan jeg opdrog min datter. Der var en grund til, at jeg var her, og det havde intet at gøre med, hvordan jeg opdrog mit barn.



*Jeg følte ikke altid, at jeg hørte til i det her kvindekollektiv, som det udviklede sig til.*

### ***Hvordan blandede de sig?***

Jeg fik at vide, at jeg krævede for meget af barnet, at jeg behandlede hende som en voksen. Det gjorde mig så sur. Men vi fik det til at gå.

### ***Følte du det som en kulturforskel, de ikke forstod?***

Måske var det det - det tænkte jeg ikke over dengang, jeg blev bare så vred. Jeg kunne ikke have, at de blandede sig i mit forhold til min datter. Nu kan jeg måske lidt bedre forstå, hvad de mente dengang.

### ***Ja, måske har du vænnet dig til den danske børneopdragelse, hvor man først bliver voksen omkring 30-års alderen.***

Jeg ville bare være sammen med barnet i fred og ro.

### ***Var det godt for din datter, at I kunne være på Ellengården?***

Ja, det var det. Det var dejligt med de andre børn hun kunne lege med, og det var dejligt med fællesarrangementerne. Det var fest for os begge, jeg nød det virkelig.

### ***Hvad med dig selv, var det godt for dig at være på Ellengården?***

Det var i hvert fald sært. Du må tænke på, at jeg var den eneste mand i huset. Jeg følte ikke altid, at jeg hørte til i det her kvindekollektiv, som det udviklede sig til. Heldigvis var Simon børnemedarbejder, og ham havde jeg rigtig meget glæde af. Her fik jeg en mand til mand snak. Jeg tror mere, det var fordi aldersforskellen ikke var stor mellem os. Helen min kontaktperson var den, der betød mest for mig. Hun kan få mig til at se på tingene på en anden måde og har fået mig igennem nogle

hårde perioder. Ikke kun mens jeg var på Ellengården men også nu, når jeg har behov for hjælp og vejledning.

### ***Hvordan var det at komme ud igen herfra?***

Både svært, men også godt. Men det er rigtig godt, at jeg kan komme her og tale med min kontaktperson. Det betyder meget for mig.

### ***Hvorfor det?***

Fordi der stadig er problemer. Den største grund til jeg er blevet i Danmark, er min datter, men hendes mor sætter hende op imod mig, og det gør det svært. Hun gør ikke noget positivt for at bidrage til at skabe en god forbindelse mellem mig og min datter. Tværtimod så gør hun meget for at skabe afstand imellem os. Det seneste er, at hun fortalte mig, at hun var ved at skifte min datters skole, to uger før det skulle ske, og hun vil ikke lytte til mine synspunkter. Og så er hun flyttet over på den anden side af Silkeborg, så det er blevet svært for mig at hente og bringe.

### ***Nana, hvad drømmer du om?***

Jeg bliver færdig til sommer med min uddannelse, og så håber jeg på job og bil, så jeg kan hente min datter mere, end jeg gør nu. Og jeg håber på færre komplikationer med min datters mor.

### ***Ja, men hvad om nogle år?***

Min drøm er at få job ved Danida eller lignende. Et firma som har nogle internationale projekter, helst i Ghana, da min mor ikke er så ung længere, og så komme til Danmark indimellem for at være sammen med min datter eller vice versa.

## Ina Olsen

En beboerberetning

*Ina er 45 år og arbejder som udøvende billedkunstner. Ina har ingen børn men mange talenter, stor indsigt og en gnistrende humor, der godt kan være sort. Flot og sjov er hun og varm og åben.*

Ina har haft et meget hårdt liv og en opvækst som har efterladt hende med kompleks posttraumatisk stress, PTSD.

Sandsynligvis var det hendes PTSD, der forårsagede, at hun fik en blodprop i hjernen for godt et år siden. Knap 3 uger efter blodproppen gjorde hendes kæreste det forbi, og hun stod uden bolig i en situation, hvor hun af lægerne var beordret til at tage det fuldstændig med ro i 3 måneder pga. risikoen for at få en ny blodprop. Der sad hun så, syg, nedbrudt, en skygge af sig selv med angst for en ny sygdom.

Ina henvendte sig på krisecenteret, der sendte hende til Bostedet Ellengården. Det var klogt gjort, det kunne ikke have passet bedre. Her kunne Ina trække sig ind i en kuvøse, ingen forlangte andet, end at hun trak vejret. Det gjorde hun så i 9 måneder. Prøvede at trække sig tilbage på livets kyst.

### ***Hvordan var det at komme her?***

Det var godt, jeg fik lov til at være her, alligevel var medarbejderne der for mig. Min kontaktperson var der i den grad for mig, men også de andre ansatte støttede og forstod mig. Opholdet her hører, trods baggrunden for det og de følgevirkninger fra mit tidligere liv, som jeg har måttet slås for, til en af de allermest trygge perioder i mit liv, som jeg altid vil være dybt taknemmelig for.





*Jeg kan male mig fri.*

***Nu skulle du jo bo ret tæt sammen med to andre kvinder, der også var sarte og udsatte. Hvordan gik det?***

Ja, det ene værelse skiftede beboer i de ni måneder, jeg var her. Stort set gik det fint, selvom vi havde forskellige standarder for støj og rengøring, så var det mindre problemer, som vi sagtens kunne håndtere. Vi kunne rumme hinandens forskelligheder, vi var jo i samme båd.

***Hvad får du med herfra?***

Jeg har foretaget et tigerspring frem, jeg er nået langt.

***Ja, men kan det bære?***

Jeg er selvfølgelig bange for at glide tilbage, når jeg kommer ud i virkeligheden, men jeg skulle kende mig selv dårligt, hvis jeg gjorde det. Jeg er klar nu, parat til at gå i gang. Jeg har mod på det.

***Hvad er dit værktøj?***

Først og fremmest har jeg en dyb, grundlæggende kærlighed til livet i sig selv, og jeg har taget en beslutning på et dybt plan om, at ville bruge mig selv, så længe jeg er her. Herudover er vreden, i sin gode form, et værktøj, der hjælper mig til at mærke og sætte grænser og dermed, også på en langt mere fleksibel måde, kunne sige ja og nej, så jeg kan færdes langt mere frit i tilværelsen. De ting er en del af min motor - og så naturen. Jeg er ude hver dag, løber og går i skoven og ved vandet.

Grundlæggende er jeg velsignet med en evne til at få øje på det lyse i de fleste situationer, jeg kommer ud i. En evne til nærmest reflektorisk at se, hvor jeg kan lære noget af det, jeg står i. Den evne har bragt mig langt.

Bent Falk skriver et sted, at naturen er hverken retfærdig eller uretfærdig - den ER bare. Det betyder for mig, at jeg kan søge mine kræfter i naturen. Jeg behøver ikke at tage stilling til rigtigt eller forkert, ligesom naturen heller ikke gør det. Den er bare det, den er. Det er godt og helsebringende. Det er en anden Ina, der kommer ud herfra, en styrket Ina, og jeg ved, at jeg kan komme tilbage. Her kender de mig og kan støtte mig. Det tænker jeg på, når jeg bliver bange.

***Hvad har du at komme ud til?***

Jeg har et flexjob som handicaphjælper, jeg har mit værksted i Højbjerg, hvor jeg kan arbejde med min kunst. Det er det vigtigste for mig, og så har jeg fået en lille men meget dejlig lys og venlig lejlighed. Her får jeg, for første gang i næsten 2 år, min helt egen base igen og kan vokse videre ud fra den, jeg er klar.

***Kan du bruge det i din kunst?***

Ja, det kan jeg. Jeg kan male mig fri.







**Joan Carstensen**

Forstander  
2000-2007

## Nye tider og gode gamle skikke

De første år gik det derud ad, mangt og meget blev prøvet af. "I Bønnings tid" skete der mange sjove ting, der blev tænkt store og små tanker, og menneskesynet blev pudset af. Det handlede om respekt og integritet for både beboere men sandelig også for medarbejdere. Familiens egne kompetencer skulle respekteres. Til gengæld måtte medarbejderne godt overskride andre grænser.

I den første tid blev der malet stole og vægge og andet, som ikke lige lå indenfor faggrænserne. Der blev inviteret til medarbejderfest med ægtefæller, og som første indslag skulle der bæres sofaer op fra kælderens. Så var det på plads. Det viste sig, at det gav en utrolig god kontakt til beboerne, når nu medarbejderne løb rundt med en malerkost. "I Bønnings tid" var en god og sjov tid.

Ida Østermark Andreassen blev forstander fra 1996-99. Ida kom fra en ledende stilling i Kirkens Korshær. I Idas tid blev der et tæt samarbejde med Foreningens Lejlighedsprojekt og dets dynamiske og pragmatiske leder Lisbet Jensen. Ida blev syg allerede i 1997, og det blev en vanskelig tid for institution og medarbejdere. Der var sorg, stor sorg, og det blev svært.

Joan kom til Ellengårdens Familiepension fra Chr. d. IX's Børnehjem.

### ***Hvorfor blev det den institution, du søgte?***

Fordi jeg havde arbejdet så meget med børn og tænkt, at det ville være godt for mig at prøve at arbejde med hele familien. Det var et godt arbejde på Chr. d. IX's Børnehjem. Vi unge pædagoger fik et tæt forhold til de børn der. Det blev lidt vores børn. Vi kunne finde på at tage dem med hjem på weekend uden at spørge forældrene. Det var jo ikke særlig etisk forsvarligt, men vi brændte sådan for de børn. Jeg har været derude til jubilæum, og mange af "børnene" kom til det jubilæum, og det viste sig, at det ikke bare var os pædagoger, der følte os knyttede til børnene men også omvendt. Men som sagt søgte jeg Ellengården, fordi jeg ønskede at arbejde med hele familier.

### ***Hvad var institutionens største fordel?***

Det var en medarbejdergruppe, der var sammensat med forskellige kompetencer. Vi kunne trække på hinandens ekspertiser. Det er ofte sådan, at det er sjovest at arbejde sammen med folk, der kan noget andet end det, man selv kan.

Forskellighed er en styrke. Og så var det en vel-drevet institution. Vi kunne meget. Alligevel arvede jeg nok lidt af "I Bønnings tid". Jeg var sparsommelig, men det betød ikke, at vi ikke holdt institutionen ved lige. Det blev den. Vi havde nogle meget dygtige pedeller.



*Der skal være synlighed - beboerne skal vide, hvad der sker.*



#### ***Hvad var det vanskeligste?***

Når vi fik beboere ind med psykiske overbygninger, som vi ikke kunne tackle. Vi havde en mor, som vi slet ikke kunne klare. Jeg husker en dag, hvor hun kom ind til mig, og pludselig løftede hun mit skrivebord. Hun var meget syg - og stærk. Og så syntes jeg, det var et stort arbejde, når der skulle laves årsskrift og skriftet til 10-års jubilæet. Det hang selvfølgelig sammen med, at der var mange andre ting at forholde sig til på det tidspunkt, hvor jeg var konstitueret i stillingen som forstander.

#### ***Du søgte jo ikke forstanderstillingen efter Bønning men først efter Ida. Hvorfor det?***

Jeg havde nok ikke tænkt mig, at jeg skulle blive på Ellengården. Jeg havde tænkt mig at søge "andre udfordringer", og så var jeg betænkelig ved at blive chef for mine kolleger. Jeg troede, at det ville blive vanskeligt.

#### ***Blev det så det?***

Nej, slet ikke. Den dag, jeg skulle sætte mig ind på forstanderkontoret, havde jeg det svært, det skulle slet ikke være mig, syntes jeg. Men jeg fik det godt ved det skrivebord. Det var det bedste, at have gode medarbejdere - at løfte sammen.

#### ***Hvad var det bedste?***

Det var fleksibilitet. Vi kunne dreje skuden. Vi blev mere og mere klar over, at §110 ikke kun var en institution, der skulle yde omsorg. Der skulle mere til. Det viste sig jo også at de beboere, vi havde haft en særlig opgave med, i forbindelse med vanskelige samtaler, i længden var dem, vi fik den bedste kontakt til.

Familierne på Ellengården skulle kunne have deres børn hos sig, dvs. det var ikke de mest udsatte vi havde men somme tider fik vi beboere, der lå indenfor det psykiatriske område, og det kunne være sværere at håndtere. Svært at få familierne videre til den rette behandling.

Der kom en rapport om vores arbejde, der hed Den usynlige hånd. Jeg har senere tænkt over, at det netop var forkert. Der skal være synlighed. Beboerne skal vide, hvad der sker. Når vi blev nødt til at skrive indberetninger om dem, skulle de vide, hvad vi skrev. Der er netop respekten og værdigheden.

Vi efteruddannede medarbejdere og gav dem kurser. Vi fik en veluddannet fleksibel medarbejder-

...Fortsat

stab. Det bedste var, at vi havde det godt, og jeg er sikker på, at man kun kan drive en institution, hvis man trives i medarbejdergruppen. Beboerne kan straks mærke, hvis der er noget galt. Ja, og så vore aktiviteter. Vi kunne forberede os længe til en fødselsdag, vi lavede servietter sammen med beboerne, bagte, pyntede og glædede os.

Sommetider tog vi alle på udflugt eller havde aktivitet i haven. Sådanne fællesarrangementer holder man også af som medarbejder. Det giver meget at være fælles om forberedelserne og gå og glæde sig sammen.

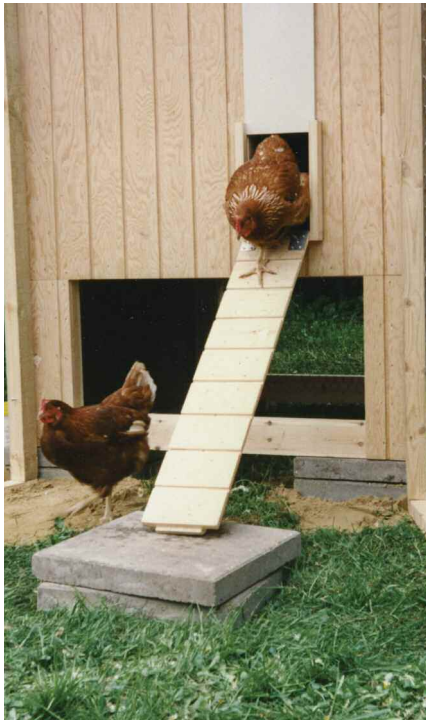
***Du blev glad for at være forstander?***

Ja, det blev jeg, jeg kan godt lide at have styr på tingene. Det er nok det, jeg kan lide - at have orden på tingene og få en arbejdsgruppe til at fungere.

***Hvad tænker du om fremtiden for en institution som Bostedet Ellengården?***

Jeg tror, at der altid vil være brug for sådan en familieinstitution, men jeg tror også, man skal lytte meget til hvad kommunen ønsker sig. Jeg tror, det er vigtigt, at man er i stand til at imødekomme det kommunerne efterspørger. Altså at man er fleksibel - ikke bare for at opretholde driftsoverenskomsten men for at gøre institutionen tidssvarende og nutidig. Jo, der vil være brug for Ellengårdens Bosted.







**Esben Lindequist Kullberg**

Bestyrelsesformand  
2007-2010

## Udfordringen er stadig at hjælpe de udsatte

### *Hvorfor blev det lige den bestyrelse, du blev formand for?*

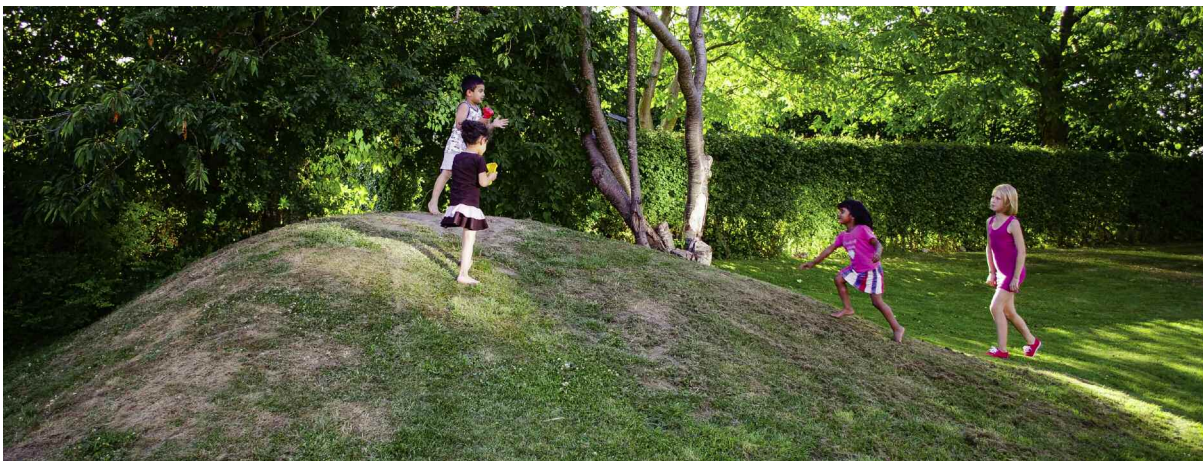
Jeg sad i bestyrelsen, og da Erik Lund Nielsen gik på grund af alder, blev jeg udpeget af hovedbestyrelsen. Tove Tolstrup var næstformand, og hun var en god og sikker person at sidde sammen med, dygtig og med indsigt, og mange tråde hun kunne trække i. Hun havde en lang erfaring inden for området. Det var og er en god ting at have en bestyrelse, der er godt rustet, for det her er alvor.

Det er vigtigt for de mennesker, der bruger de tilbud, som vi kan stable på benene, at de kommer et sted med en solid forankring, og det er derfor også meningsfyldt at sidde i en sådan bestyrelse.

Og at sidde i en bestyrelse er at være en del af en helhed, der arbejder med udsatte mennesker. Det giver mening. Man oplever det sådan. Set udefra ser det måske lidt enkelt ud, man går til møder og beslutter noget, men det er et menigfuldt arbejde, fordi det har at gøre med udsatte mennesker. Men jeg tror, man skal erfare det for at forstå det.

### *Hvad var det værste for dig?*

Det var den medarbejderkonflikt, der kørte i al den tid, jeg var formand. Vi var i krise, og det går ikke for en institution. Kriser skal løses. Jeg var meget involveret i forløbet som professionel, jeg har uddannelse i krisehåndtering og ledelse, så jeg var med hele vejen. Jeg blev involveret i konflikten på alle plan.





*Vi har, og vil langt frem i tiden få brug for, stærkt funderede institutioner.*

Da vi skulle have ny forstander, bad jeg om et professionelt firma, der kunne gå ind og hjælpe os. Jeg måtte træde tilbage og ikke sidde der med en magt og en indsigt, som en bestyrelsesformand ikke skal have. Jeg havde været alt for meget med. Der skulle folk udefra til at skubbe os videre.

Da Jacob blev ansat, valgte jeg at gå som formand. Jeg havde bevæget mig helt ned i materien, været for tæt på. Det skal en formand ikke. En formand skal holde distancen. Det ville ikke være godt for en ny leder at have en formand, der havde været så involveret, som kendte institutionen bedre end han gjorde.

#### ***Hvad var det bedste?***

Det var godt at opleve at den tvivl, der havde naget i konflikten, blev afblæst, at vi havde gjort det rigtige. At vi fandt tilbage, at vi kunne redde institutionen. Vi vendte tilbage med en referenceramme og en viden, som vi kunne bruge, sådan at krisen også gav os noget. Vi lærte også af den, at det er muligt at vende tilbage, at kriser kan der bygges på. De erfaringer, man får i en krise, kan blive et solidt fundament for at fortsætte med en institution.

#### ***Hvad tænker du om fremtiden?***

Det er dejligt og vigtig for bostedet at de har Jysk børneforsorg/Fredshjem i ryggen. Det er vigtigt med en foreningstilknytning. Det er et skrøbeligt område på alle leder, det er skrøbeligt at arbejde med udsatte mennesker, men det er også skrøbelige vilkår, vi eksisterer på politisk. Pludselig blæser vinden i en anden retning, derfor er det vigtigt, at der står en forening bag. Det styrker. Det sikrer en kontinuitet. Det er det samme bosted, der har været der i 25 år, bare med justeringer. Det gør

stærk. Det er en robust sammensætning, der kommer ud af samspejlet mellem forening og institution. Det giver en tryghed til at løse de vanskelige opgaver, der er. For man ved på institutionen at man har en stærk forening med en lang tradition bag sig.



Imperativet at hjælpe mennesker, bliver den mest påtrængende udfordring i dag. Der opstår parallelsamfund, der sker udstødelser af grupper. Det er vores fælleskab som udfordres og er i fare. Vi taber grupper, de melder sig ud eller bliver meldt ud. Se på de psykisk syge. De er usynlige i samfundet. Det er virkelig en udfordring til vores fælleskab, der står for døren. Derfor har vi, og vil vi langt frem i tiden få brug for, stærkt funderede institutioner. Og det har vi der, hvor der er stærke foreninger bag.



## Saeedeh Bork

Forstander  
2007-2010

### Større åbenhed og ændrede værdier

**Saeedeh Bork er uddannet socialrådgiver fra Aarhus. Hun kom fra en stilling i Kolding Kommune som familierådgiver.**

#### **Hvorfor valgte du at søge Bostedet Ellengården?**

Jeg var optaget af mennesker, der er hjemløse. Jeg kendte foreningen Jysk børneforsorg/Fredehjem. Jeg kom i familiepensionen som samarbejdspartner, fordi jeg så til kvinder, der boede der.

Jeg blev ansat som stedfortræder og havde et fint makkerskab med Joan. Vi havde forskellige kompetencer, så vi supplerede hinanden vældig godt. Joan er rigtig god til omsorg, og jeg er god til at sætte ting i gang. Derfor følte jeg mig rigtig godt hjemme i foreningen. Det er så positivt, at foreningen altid arbejder med at finde løsninger.

I min tid fik vi Ellenbo, udslusningshusene oppe i haven. Jeg var med til første spadestik. Det havde været en lang og vanskelig proces for foreningen, men det lykkedes. Ellenbo er et godt eksempel på, at man kan få ting til at lykkes i foreningen, selv når det ser helt umuligt ud.

#### **Hvorfor søgte du forstanderstillingen efter Joan?**

Som sagt så elsker jeg at sætte ting igang. Min mor sagde altid: "Der hvor Saeedeh er, sker der noget". Og det kunne jeg komme til som forstander.

Det var jo en spændende tid med overgangen fra amt til kommune. Jysk børneforsorg/Fredehjem havde et meget fint projekt med lejligheder forskellige steder i byen, hvor folk i bolignød og anden nød kunne bo. Det projekt havde vi haft samarbejde med. Vi overtog det, og det kom til at betyde meget arbejde ud af huset, men det var enormt spændende. Der skulle virkelig tænkes i nye baner.



Og så havde vi en stor ombygning. Vi havde samlet et overskud, og det satte vi i en renovering, som også betød, at vi blev institution på en anden måde. Vi havde fået lavet en undersøgelse. Beboerne blev inddraget i den, og det viste sig, at noget af det, der gik igen i det, som de ikke brød sig om, var de lukkede døre og alt låseriet. De følte, at de kom til luk-



Det var en læreproces i at vise tillid.

kede døre og stod med hatten i hånden og bankede på. Det var ikke kun beboerne, der følte sig sat et trin ned pga. den megen lukken og låsen. Medarbejderne, der gik rundt med tunge nøgleringe, følte det også. En af dem sagde ligeud, at han følte sig som fængselsbetjent.



Vi skulle altså skabe større åbenhed, altså ændre på vore værdier. Der var også låse på skabene, så når beboerne kom og ville låne noget, skulle det først låses ud. Alt det fik vi lavet om, og indrettede os med åbenhed. Det var en læreproces i at vise tillid. Åbenhed blev nøgleordet. Og det blev en god omlægning af vores måde at tænke på.

#### ***Hvad er det bedste ved institutionen?***

Rummeligheden. Der er plads til alle, og man er altid parat til at finde en løsning

#### ***Hvad er det største problem ved institutionen?***

Udfordring!!! Ikke problem, der er mange led, der skal passe sammen. Det kræver mange ressourcer.

#### ***Hvad er det sjoveste, du husker?***

Der var mange sjove ting, der skete. Men til Lars Bundgaards 25-års jubilæum var det rigtig sjovt. Det blev holdt i forsamlingshuset i kælderen, og der var mange officielle gæster fra forvaltninger osv., men Lars gik bare rundt og var glad og sagde "Kom ind, der er mad" og så kom alle vore beboere ind med tørklæder, og hvad ved jeg. "Kom ind, der er mad". Det var skægt.

#### ***Hvad var det værste?***

Det var, når det gik skidt for beboerne. Når det simpelthen ikke lykkedes at få familien på fode, når de faldt tilbage. Eller når et barn blev mishandlet. Det var frygteligt at stå i.

#### ***Hvad tænker du om fremtiden for institutionen?***

Idéen er god. Det er godt, at man selv kan bestemme, hvordan man sætter tingene sammen. Men vi må se i øjnene, at fremtiden går mod større enheder og udvidelser. Det skal man ikke være bange for, for det kan give en bedre drift og dermed en bedre institution.







## Medarbejderne

Rikke Berg Hemicke

### At møde mennesker hvor de er

***Hvis foreningens bygninger er arvesølv, så må medarbejderne være foreningens guld. Der har været mange gode dygtige medarbejdere i årenes løb. Lige nu er der et spændende nyt team på Bostedet Ellengården.***

I 2010 blev Dorte Mikkelsen ansat som faglig leder for at trække en ny udvikling i gang med kompetenceudvikling på et systemisk grundlag. Rikke Berg Hemicke blev også ansat i 2010 og har været med i udviklingen. Det tydeliggør den problematik, der altid har været institutionens omdrejningspunkt. Vi er et opholdssted, der primært skal være med til at løse et boligproblem, men ofte er der langt flere vanskeligheder i familierne end den manglende bolig. Vanskeligheder der kan betyde, at der gentages negative mønstre i familien, der i yderste konsekvens kan betyde at familien efter kort tid endnu en gang finder sig selv sig i en lignende situation.

***Hvad er det lige institutionen har arbejdet med siden 2010?***

Vi arbejder systemisk, det betyder først og fremmest, at vi ser familien som et samlet system. Børn og voksne er hinandens betingelser på godt og ondt, og vores fokus er at hjælpe familierne til at samarbejde og skabe plads til alle familiemedlemmer. I perioder med krise og modgang er dette vældig vanskeligt. Vores udgangspunkt er, at

familierne gør det bedste, de kan. Vi er nysgerrige og undersøgende i forhold til hvordan familierne lever deres liv. I udgangspunktet er der ikke noget, der er rigtigt eller forkert.

***Betyder det, at man billedligt talt sidder på samme side af bordet?***

Nej, jeg vil hellere bruge et andet billede. Man er rejseleder. Vi bruger meget tid på at tale med forældrene om de små valg, de træffer i dagligdagen. F.eks. "Er du hele tiden på facebook om eftermiddagen, hvad betyder det så for den opmærksomhed, dine børn oplever, du giver dem?" Vi fungerer lidt som et spejl, der kan stimulere forældrene til at ville prøve at gøre noget anderledes med deres børn og deres liv. Vi ønsker at hjælpe familierne med at sætte en udvikling i gang, der på sigt kan hjælpe dem videre i et konstruktivt liv i egen bolig.

***Hvordan hænger det sammen med det kristne menneskesyn?***

Det hænger fint sammen. Vi møder mennesket, der hvor det er. Vi leder ikke efter fejl og mangler men prøver at finde ud af, hvordan virkeligheden ser ud for den enkelte. Det menneskesyn, der ligger bag den systemiske metode, er dybt anerkendende. Det handler om at forstå men også om at forstyrre i passende mængder. Det er balancegangen, der er kunsten.



Udviklingen sker der, hvor det er attraktivt for mennesker.

### **Hvordan sætter I mål?**

Udvikling sker, der hvor det er attraktivt for mennesker. Vi er meget bevidste om at sætte klare mål sammen med beboeren. Målene skal være overskuelige, tidsbestemte, realistiske og attraktive. Samtidig er vi meget bevidste om, at det er familiens projekt. Vores opgave er at stå ved siden af med støtte og omsorg, råd og vejledning.

### **Hvad når det ikke går?**

Folk kan være for dårlige, have for store misbrugsproblematikker eller være vældig impulsstyrede, der betyder, at de pludselig rejser væk, vender tilbage til en voldelig mand, eller stifter ny gæld, der umuliggør en ny udvikling i familien. Det er trist, når det sker.

### **Når det går godt, hvad sker der så?**

Ja så ser vi hvordan menneskers livsforløb ændres. De holder ved det, de har kæmpet for mens de boede her. De holder fast i de små valg,



de har oplevet, har givet positive ændringer for dem og deres børn. De fortsætter med antabus-sen, også når der ikke er nogen til at stille de forstyrrende spørgsmål. De står op kl. 6 om morgenen for at nå at aflevere børn og passe de pligter et voksenliv indeholder. De fortsætter med at læse godnathistorier for børnene, fordi de har fundet ud af, at selv små valg i hverdagen kan betyde en kæmpe positiv forskel for hvordan hele familien har det.

### **Hvordan udmønter det systemiske menneskesyn sig i praksis?**

Udover den grundlæggende forståelse af familierne har vi arbejdet med familiesamtalen som metode. Med familiesamtalen ønsker vi at vise hele familien, at det er vigtigt, hvad alle i familien har at fortælle om netop deres familie. Vi ønsker at skabe et rum, hvor både forældre og børn kan sætte ord på, hvad de kommer fra, hvad de savner, og hvor de ønsker at bevæge sig hen. Det er en mulighed for at blive bevidste om, hvad der er sket i netop deres familie. Hvad de har kæmpet med, og hvordan de drømmer om, at fremtiden skal blive. Familiesamtalen er en positiv samtale med fokus på det, der fungerer, og med fokus på hvordan de forskellige familiemedlemmer oplever hinanden. Vi stiller f.eks. spørgsmål som; "hvad er din lillesøster god til?" eller "hvad kan I godt lide at lave sammen, når I har fri?".

### **Er det svært?**

Både ja og nej. Ofte mærker vi, at familierne meget gerne vil deltage i disse familiesamtaler. Særligt børnene nyder at høre forældre og søskende fortælle om dem; hvad de er gode til, og hvad de godt kan lide. Det giver en følelse af

...Fortsat



Per Larsen, Nadver

sammenhold i familien, at man bliver set. Samtidig giver det ofte også anledning til at børn og forældre kan begynde at tale om de svære ting, de også står i sammen. Det er vigtigt at få sat ord på de mange følelser og oplevelser. Disse familier har ofte levet i kaos i lang tid. Dette betyder meget ofte, at de ikke har fået talt ordentligt sammen i meget lang tid. Der er simpelthen ikke overskud til det. Alt for ofte ser vi, at samtalen i familien er stoppet, eller den er blevet negativ.

Det handler for os om at skabe rammerne for, at de kan genoptage samtalen i familien. Der knyttes bånd, når der kan sættes ord på.

#### ***Hvad med de gamle kerneydelser? Støtte og omsorg, råd og vejledning?***

Det arbejder vi videre med. Som et led i at gøre det tydeligere hvornår der er behov for henholdsvis støtte/omsorg og råd/vejledning, har vi arbej-

det med hele forløbet fra en familie flytter ind til udflytningen. Dette ledte os til at inddele forløbet i tre faser, da der er vidt forskellige behov i de forskellige faser. Der er noget, der giver mening først i forløbet, andet i midten og noget til sidst.

Når en familie flytter ind, skal vi i gang med at skabe relationer. I begyndelsen går vi stille til værks. Vi lærer familien at kende. De skal falde til ro. De kan være i krise, og den skal håndteres. I starten handler det om at få styr på mange praktiske ting og koordinering af flytning/økonomi/daginstitution/skole etc. De grundlæggende ting skal være i orden. I anden fase går vi lidt tættere på, når vi arbejder med de mål, vi sammen med familien har sat. I afslutningsfasen trapper vi ud. Her er vi meget bevidste om at etablere en god udslusning. Der skal planlægning til, og vi sikrer os at sagsbehandlere og støttende netværk er på plads. Vi bruger mange ressourcer på at afslutningen bliver håndholdt.

#### ***Hvad med efterværn?***

Vi har valgt at give to besøg i hjemmet efterfølgende. Det giver os mulighed for at se, om samarbejdspartnere er kommet på plads i familien og selvfølgelig for at få en rolig afsked med både børn og voksne. Ofte beholder mange af vores familier en tilknytning til stedet, og det sker jævnlige at gamle familier lige kommer forbi...

#### ***Opfatter beboerne jeres samtaler som fordomme?***

Nej, det tror jeg virkelig ikke. Måske ser de det indimellem som en forstyrrelse, men oftest tror jeg, at de føler sig forstået.



ELLENGÅRDEN